

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVETELÉVEL.

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Égész évre 10 ft. — kr.
 Félévre 5 — —
 Negyedévre 2 — 50 —
 Egy hóra 1 — —
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
 barmintve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Főter 1828. sz. (Főter 1828. sz. alatti)

Hirdetési díj:
 Négy hasabos petit sorát 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű és többzetű hirdetések alk-
 szorítottan az aron vétetnek fel. Bélyeg-
 díj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy recitátot magában foglaló
 újdonság sora 50 kr.

Nyitási közlemények minden petit sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésnek a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz.
 alatti.)

Kéziratok nem adának vissza.

Két perczig!

— Az új földmívelésügyi miniszter programja. —

(N—d.) Difficile est satyram non scribere az új földmívelésügyi miniszter programbeszédéről, melyet Felső-Eörsön tartott, választói előtt. Satyrát, melyhez képest a Juvenális maró lugja szelid, édes tej. Tessék olvasni ezt a beszédet, aki erre nem tör ki hahotába — annak csepp érkeke nincs a komikum iránt; az menthetlenül a melakór sötétségebe süllyedt. Kaczagunk, kaczagunk a beszéd elolvasása után, — csak hogy ez a kac- czaj a keserűség tombolása, mely az at- ropinnal megmérgeztettek görcsös kacza- gásához hasonlít.

Wekerle Sándor miniszterelnök az ősrégi tradíciókhoz hiven töltötte be a földmívelésügyi tárczát. Azt a tárczát, mely úgy látszik, arra való, hogy a kor- mányának összeköttetéseket teremtsen a mágnási körökben. A mágnás urak közé befurakodik egy kis modern szellem is, egyikük-másikuknak az az ötletük támad, hogy ők a munka-sportját fogják üzni. Használja a hazának — érdekes sport- multság ez. A mágnás tért keres, ahol tanulhasson. Nosza, ott a földmívelési tárcza. Azt mondják, hogy még most is főképp agrár állam vagyunk — tehát ez a tárcza a legfontosabb. Tehát ezt dob- ják oda a demokratásdit játszó mágná- sok passziójának. Hát nem fölháborító ez a dolog?

Gróf Festetics Andor egy hajszál- nyival se különb szerencsétlen elődeinél, akik a földmívelési tárcza kezelésével sietették a végveszedelem felé ezt a sze- gény országot. A programbeszéde után, amit most hallottunk tőle, semmi jót sem lehet várni. Grófi programbeszéd volt az: a mindenhez konyítás, semmihez sem értés, felszineskedés, nagyképűsködés kacza- gató műremeke. Ha az aratók is ilyen szalmacséplést vinnének véghez, amire nekik most az ő hazai gondviselésük példát adott, hezseg nagy inségnek nézne elébe az ország.

Bandérium, bankett, zászló volt elég.

A „DEBRECZENI” TÁRCZAJA.

Augusztusi napok.*)

Írta: Id. Ábrányi Kornél.

A naptárcsinálók rómaiak augusztus nevet adtak a nyár legforróbb hónapjának s főzéső napját nagy császárukról a dicsőség, a győ- zelemben idusának kvalifikálák. A magyar törté- nelemben megfordított a jelentősége. Országos vérszel, rabigával és szabadságtúprással áll kapcsolatban. Augusztus 29-ikehez Mohács; 13-ikához pedig Világos emléke fűződik. — 368 év alatt sokat lehet felejteni, sokat lehet kihaverni. Kevesebbet 45 év alatt, a mikor meg anyyi elő tanu jár-kél a szereplő nemzedék közt. Az előkre az augusztusi hetek még igen sokáig fognak égetőbben hatni, mint azokra, a kik az 1849-iki augusztus nap-zurásait köz- vetlenül nem érezték. Tarkábbal tarkább s fájóbbnál fájóbb emlékek rezgik a lelkeket s megderesedett hajszálakat madjobbau meg- legyinti a mulandó-ág szele, látván maguk kö- rül a sírok és hamvak rengeteg sokaságát, melylyel azóta már benépesedtek a temetők. A lélek egykori háborgó tengerét is a béke s a megnyugvás tavának csöndes tükre váltotta fel s csak merengünk a multakon, mint a fá- radt vándor a messzehagyott távolsgon, mi- előtt magunk is pihenőre tértünk.

E nagy idők napjából ime néhány, törté- nelmileg is talán nem éppen érdekelen remniszcencia, melyek az én lelkem előtt is ilyenkor elvonulnak.

Az 1849. aug. 2-iki szerencsétlen debre- czeni csata után, mely a magyar szabadsá- garcz felett az első Circumdederum-ot intónáta,

A taraczkok úgy puffogtak, mint az új miniszter frázisai. Csak hogy a taraczkok senkiben kárt nem tesznek, — míg a földmívelésügyi miniszter szájában a frázisok, bizony nagyon károsak.

Az új földmívelési miniszter főképp az egyházpolitika körül beszélt — Talán valami újat mondott? Ments Isten! Azt mondta, hogy a liberalizmus a haladás ügye. Hogy a felekezeti surló- dasok elejét veszi. Hogy a kath. vallás érdeke a haladó kor igényeihez alkal- mazkodni. Elmondta már ezt más is, szebben is, okosabban is, mint a gróf ur. De ezért még ne bántuk a gróf urat: elég érdeme, hogy mágnás és nem reakciónárius.

Másfél órai üres egyházpolitizálás után, v. gre szólni kezdett a föld mívelésügyi miniszter. Elkézdett beszélni arról, amiről tulajdonképp beszél- nie kellett volna. Választói figyelméi kezd- tek. Mondta pedig a miniszter ur a kö- vetkezőket:

A földmívelési érdekek fejlesztését az ipar kapcsolatos istápolásával egyetemben velem esz- közlendőnek s ekkor fog kifejlődni egy belter- jes nemzeti gazdálkodás, mely a szegényebb osztályok keresetképességét emelni és az élet nehézségeivel való küzdelemben tamaszt fog nyújtani. (Élénk helyeslés.) Nem tévesztetem szem elől, t. választók, vállalkozásoknak hord- erejét. Ismerem annak terheit, tudatában va- gyok azon nagy nehézségeknek, melyek leküz- deendők lesznek, de egész hűvél, hazafias lel- kesedéssel veszem vállaimra a terhet, készség- gel járulok szellemi és testi erőim tejjességé- vel azon nagy törekvések előmozdításához. — melyeknek célja államunk meg- erősítése. Tö- rekvésem során kiváló sulyt helyezek a szö- vezkezeti törvényjavaslat s annak kapcsán és alapján hitelszövetkezetek, állatbiztosítási tör- vények, valamint az élelmi szerek hamisítását tiltó, a munkás és cselédiviszonyok szabályozá- sát célzó törvényjavaslatok előkészítésére. — (Élénk helyeslés.)

Se többet, se kevesebbet. Két per- czig beszélt a maga dolgaról. Másfél óraig a máséról.

Risum teneatis amici. Az egyházpo- litikába futaló földmívelésügyi minisz- ter! Ennél bizony még tán Fejérváry báró is különb beszédet tartott volna,

a haza egén lehanyatlóbb lett a feltámadás csillaga. Katona, polgár, kormány, hivatalnok, n.p. és vezérek kebeléből lassankint tűnedezni kezdett minden jobbratordult és reménye. Ki- nos bizonytalanság, széthúzó egyenetlenség, kételkedés, gyanúsítás és általános lehángoltság vett erőt a lelkeken. De volt is rá ok bőse- gesen.

A magyar derekhoz, a felsődnai, Komá- romtól Arad fele visszavonuló s folyton har- czoló hadsereg (Görgei vezénylete alatt) elcsi- gazva, megtizedelve s Debreczennel ugyszól- van szétrobbanva, minden lelkesedés nélkü- l, csak úgy spakikusan bandukolt tova a bihari, bekési és aradi síkságokon. — A d-breczeni katasztrófa után nem háborgatta ugyan többé semmiféle ellenséges támadás, jóllehet hatvan ezer főnyi muszkasereg állt s kísérte a háta mögött, de ez csak arra szolgált, hogy azt a kevés harcai szikrát is lelohassza, melyet talán még lágra lehetett volna gyújtani. A sakk- húzások oly nyilvánvalók lettek, hogy az utolsó őrmester szeme is átlátható rajtuk. S talán ez volt a motívuma annak a hirtelen való Pál- fordulásnak is, a melyet a sereg vezérkari fő- nöke, Bayer ezredes, Nagyvaradon Bonis S. kormánybiztossal szemben, végbevitt s a mely egy kis komm-ntarra szorult.

Bayer ezredes Görgei tábornok vezérka- rának majdnem az egész hadjárat alatt intező főnöke s legbizalmasabb lakora volt. A régi osztrák sereg közelebből lepett ő is, mint por- roszt-n-met születesű, érzületű s kalandvagy- gyal etelt tiszt, a magyar hadseregebe. Szemlái stratégiai talentum, de a mellett heves, durva, prepotens természet volt, s hozzá még nagyon szeretett a pohár fenekére is nézni. Olyankor nem ismert sem válogatást a szavakban, sem köteles respektust a felsőbb — kivált polgári hatóságok iránt.

ha nála hagyják a földmívelésügyi tár- czát és nem bízzák a demokratáskodó arisztokratára.

Az Alföldet aláaknázták a szocialista bujtogatás. A miniszter ur tartózkodik a terjedő veszedelem orvoslásának bővebb fejtegetésétől. A gabonaárak egyre ha- nyatlanak; itt volna az ideje, hogy a földmívelő gazdaközönség oly termékek előállításával foglalkozzék, melyek gyári árban értékesíthetők. A földmívelés- ügyi miniszternek erről ideája nincs. A szent általánosságok mennyországából nem szállott le a földre, megnézni, ha hozzá értő szeme van, hogy mije fájhat a magyar gazdának?

No de egy beszédből nem lehet megítélni egy minisztert. Mondhatják erre: Aztán, ha még nem ösmerős Fes- tetic Andor gróf a ressortja részleteivel: majd bele tanul, már is látszik a jóaka- rata.

Bele tanul hát. A magyar földmívelő az, akinek a képén a mágnás földmive- lésügyi miniszterek beretválni tanulnak.

Kossuth kutya, Kossuth ló Esz- terházy Miklós gróf, ki a német muzsa békezü maecenása, ki milliókra menő rengeteg vagy- onából vajmi keveset adoz hazai célokra, ugab- ban azzal mutatta meg, mennyire nem becsüli meg a saját fajtát, a saját nemzetét, melyből szakadt, hogy egyik lovat Kossuth névre ke- resztelte el. Megszoktuk mi már azt, hogy el- lenségeink a nehéz idők alatt Kossuth kutyát a k-k-nak nevezzék el bennünket, de az mégis vakmerőség és szegény, — hogy egy magyar mágnás, kinek őse az első magyar al- kotmányos minisztérium tagja volt, kinek e ha- za földjén kerek egy millió hold földet jutta- tott a szerencse és a fejedelmi kegy, olyan ér- zéketlen legyen a nemzeti tradíciók iránt, — hogy egy hitvány dögöt nevezzen el arról a névről, mely a magyar nemzet legdicsebb korszá- kával van összeforva, mely névnek fényét, su- garát csak szentségtelen kezek merik bemoes- kolni. Nem hisszük, hogy gróf Eszterházy Mik- lós tudtával, egy magyar főur akaratával és be- leegyezésével történt volna ez a cinikus el- keresztelés, inkább hisszük, hogy valami ostoba jocky akart kedveskedni gazdájának ezzel az ostoba ötlettel. Elvárjuk, követeljük, hogy ez a baklőves reparalva legyen; mert e névvel ugyan magyar gyepen nem fog szerepelni az a

A magyar országgyűlésnek, kormánynak, de magának Kossuthnak, a kormányzóknak is s minden névvel nevezett kormányhatalmi kép- viselőnek, mint inkarnátus ellensége s lenézője volt ismeretes. — Szolgálaton erre nézve egy eklatans példa, a melyet személyesen allha- tok jót.

Bónis, mint a Görgei hadseregének tel- hatalmu kormánybiztosa, egész személyzetével együtt, mindig a főhadiszálláshoz volt beoszt- va, a melylyel indult és stacionált. Történt egy- szer — a jul. váczi csata után való vissza- vonulás alatt — hogy Dabason. Hontmegyében tartatván az éjjeli pihenő, a fővezérség, még késő éjjelig sem értesítette a kormánybiztost az indulás idejéről. Mni titkárat, Bónis azzal bizott meg, hogy tudjam meg egyenesen Bayer- től az indulás óráját. Alacsony, afféle fé pa- raszt házban találtam számos honvéd- és hu- szártiszt társaságban, számos közt dözsölve, és szakramentórozva. Mikor előadtam a kor- mánybiztos megkeresését, ékes német nyelven s tüntető gúnyorossággal ezt a választ kaptam tőle:

— Sagen Sie dem Herrn Regierungs- Comi sár, dass die Bagage Morgen Früh um 9 Uhr abfährt.

A tiszték részéről hangos kacaj s po- harkocczintás kísérte ez udvarias választ. Utóljára is a legényektől kellett megtud- nom az indulás óráját. Illető helyen bölcsen elhallgattam akkor a sertyő incidensét, mely — ismervén Bónisnak szintén heves természetét s általános megköve eltisztelebentartását — ki- tudja, mily sajnálatos öszszetűzésre szolgálta- tott volna okot.

Csak Nagyvaradon figyelmeztettem reá, mikor Bayer megguhnyázkodva láttam előtte kunyorálni, mert valamert öszszetűzven a fő- vezérrel, az rőtön elbocsátotta a szolgálattól

bestia, melyet Kossuth névvel merészelt felru- házni a zsoldos lakáj népség. (Az igazság ér- dekében meg kell jegyeznünk, hogy e felhá- borító hirt a »B. H.« megcáfolni igyekszik. Sze:k.)

BELFÖLD.

A f.-eöri választás. György Elek, a f.-eöri kerületben a képviselő-jelöltséget elfo- gadta s a napokban be is járja a kerületet. F.-Eörről kapott értesülés szerint György meg- választása egészen biztosra vehető, s a kor- mánypartot, mely a függetlenségi párt megte- vesztésével akart győzelemre jutni, teljes pa- nk fogta el.

A primási birtokok bérbeadása
 A hercegprimás gazdatisztjeihez körlevelet in- tétett, a melyben tudomásukra adja, hogy min- denkorra lemond a birtokai bérbeadásáról, ha a tiszték a gróf Batthyány által megajánlott évi 360,000 forint jövedelmet garantirozzák. — Az eddigi hírek szerint a gazdatiszték öröm- mel elfogadják a hercegprimás ajánlatát, ha Lóskay Jeromosnak és azoknak az uraknak, akik rende-en Lóskay kíséretében vannak, nem lesz befolyasuk többé a gazdálkodásra. Az a jövedelem, a mely a kikötött 360,000 forinton felül befoly, ezentul a rossz esztendő defi- ciztjének fedezésére használtatik föl.

KÜLFÖLD.

A megfenyegetett czár. Feltűnő volt, hogy a czári pár Xénia nagyhercegnő eskü- vője napján nem tett körutat a péterhoi parkban és a tűzijátékok sem nézte meg. Most pozitív hírek szivárognak ki a visszavonulás okairól, még pedig, hogy a czár ismétellen fenyegető levelet kapott, mert a lakadalm alkalmából nem adott amnesztiát senkinek sem. A fenye- gő levelek anarkistáktól származnak. Francia- országból és más külföldi országokból figyel- meztető levelek érkeztek az orosz kormányhoz, mert attól féltek, hogy a merénylet végrehaj- tói bejutnak a péterhoi parkba. Tagadhatat- lan, hogy a forradalmi mozgalmak most erő- sebbek, mint régebben.

Dzsingisz kán. Bécs városának exoti- kus vendége van. A kegyelenségeről emléke- zetes, az egykor rettegett mongol vezérnek, — Dzsingisz kánnak névrokona, aki azonban csak a nevével örökölte a tatárjárás egyik szomorú emlékeztető hősének. Modern, európai ember, aki egy szibériai lovasság generálisa s most vendégségbe jött báró Hirsch Jameshez, régi kedves barátjához, akivel Poliakovnak, az orosz vasutkiralynak házában ismerkedett meg.

s ekkor Bónishoz fordult pártoláért és szol- gálatért, előbb azonban a legsúlyosabb vádakat és gyanúsításokat szőria a fővezér fejére, a ki- nek egész karrierjét köszönhetje. S mennyi ily Bayerhez hasonló szabadságharcos kezébe volt akkor a magyar haza sorsa letéve!

Augusztus havának második hetében vo- nult aztan a sereg tovább Nagyvaradról Arad felé, háromnapos rostokálás után. Vig élet folyt akkor a nagyváradi püspöki rezidenciában, hol a főhadiszállás volt. Én a kormánybiztosi hi- vatallal épp abban a házban voltam elszál- lósolva, melyben 17 évvel ezelőtt, mint 2-od éves latingramatista laktam. Hivatalos ügyek- ben többször fordultam meg e napok alatt a püspöki rezidenciában s az akkor ott folyt sürgős-forgás s a feltűnő katonai képek még ma is elevenen élnek emlékemben. A minden- fele fegyvernemű s rangú muszkatiszték min- denféle trügy alatt, csak úgy jártak ki s be vegyessen a magyar tisztekkel, sőt nem egyszer karonfogvást, mintha nem is ellenségek lettek volna. A városban pedig annyi arany rubel volt forgalomban, a mennyit talán azóta sem látott Nagyvarad.

Bónis csak ugy csóválta a fejét s ha fel- világosításokat kért, a parlamentári katonai érintkezéseket kapta válaszul. A Debreczennél szétvert Nagy Sándor-léle hadtest romjai is lassankint ismét öszszeverődtek s a Mars-ruta szerint folyt aztan tovább a levonulás Arad felé, a lehető legkényelmesebb diszpozíciók mellet.

Végre megérkezttünk Aradra, úgy aug. 8-9-ike körül. Minő zajos és izgatott kép tá- rult ott a szem elé, tele bizonytalansággal, kétséggel és levertséggel! Tökéletes pendantja volt a januárinak, mikor a kormánynak és or- szággyűlésnek Windischgrätz bevonulása előtt,

*A »P. N.«-ből.

* Augusztus 13. Gyásznapja van a magyar nemzetnek: a világségi fegyverletétel évfordulója. A világségi rónán hanyatlottak le a magyar szabadságharc zászlói; többször veszítettünk e napon, mint hajdan Mohácsnál! A porba omlott szép hazánk, azonban ismét fölvirult; élünk mi magyarok s élni fogunk mindaddig, míg magyarok leszünk, míg lelkesít bennünket dicső múltunk emléke! 1849 augusztus 13-ika egy dicső harc végjelene volt; elbuktunk akkor, de ismét feltámadtunk! Reméljünk!

* Még egy műkedvelői előadás. A debreczeni műkedvelői ifjúság legközelebb, azaz szeptember hó 2-án műkedvelői előadást tart, mely alkalommal színré Csepregi Ferenc »Piros bugyellaris« című népszínművé. — Az előadás jó sikerrel a rendezőség nagyban működik és mindent elfog követni, hogy a nézők közönség becses pártfogását kiérdemelhessék. A darab rendezését Boros Mihály vizsgálott színész gyakornok ur vállalta magára, kit egyes szeresmin a rendezőségnek volt szerencsés meggyerrei Csillag Pal, manipuláns örmester szerepének eljátszására. A darabban a főszerepet, Zsófi szerepét Kallai Róza ur hölgy játssza, ki már Budapesten is több műkedvelői előadásban ügyes játékáért a közönség elismerését megnyerte. A darabban a főszerepek közül Török Mihály bírós szerepét Kovács Antal ur játssza.

* A király születés-napja. Ő Felsége a király legmagasabb születésének aug. 18-ára eső évfordulati napján a debreczeni autonóm orthodox izraelita hitközség pásti-közi templomában d. e. 10 órákor ünnepélyes háladó istentisztelet fog tartatni.

* Elmékedések. cím alatt egy kis röpiratot kaptunk, mely azt fejtegeti, hogy mit vegyen föl Kossuth Ferenc a többi között programjába? A röpirat, melyet többen irtak Nagyváradon nyomtatott s kapható C s a t h y Ferenc és Társaság bizományosánál Ára 60 kr. A röpiratra még visszatérünk. Annnyit azonban előre is jelezhetünk, hogy fejtegetései által nem vagyunk elragadtatva.

* Érdekes história, vagy hogy lett a bagból egy ezüst forintos. A történet a vásár epizódjai közt artozik, főhősnője pedig Nagy Juliska mondja magát. A legmegálatkoltabb intrikus, a ki csak szerepelt az élet színpadán, külföldben cigány asszony. Nagy Julist zseblőpánon érte a rendőrség s mikor a városiüzán megmozdított, négy pénztárczát lelt nála a rendőrség, melyeket úgy lopkodott össze Hármán motozták s leveleztek, úgy, hogy csak egy szál piszkos ingben állott Dehát ki gondolta volna, hogy még az alatt is el van dugva egy pénztárcza. Ez utóbbi pénztárczát már csak akkor vették észre nála, mikor a kulcsár le akarta zárni. Hogy ilyen fura fangal volt képes kijátszani a rendőrt a cigány asszony, az egyik rendőrt elfogta a mérég s jól képen hajította az asztalra.

dateszka ült orgiát a meggyikolt magyar szabadság felé.

A mostani Gizella-téren még áll a históriai nevezetességű Fischer-kiosz, amely reudes gyűlöhely volt a diadalm napokban a haza nagyjainak, s ahol rendszeren fők-országgyűléseket tartottak. Büszkén, kadsórtettev fagyaltak most benne az osztrák pszeudohősök, néha vegyesen a muszkatisztekkel, akik azonban ügyet sem igen vetettek rájuk. Régi ismerősök, az irodalom, a sajtó és művészet egykori gárdájából, senkit se látni, se találni, nem lehetett. Az emberek csak jelekkel, pillantásokkal közlekedtek egymással, mert az ötvenes évek titkos áruló hordája, már akkor megkezdte infamis működését.

Magyar lap nem jelent meg, csak egy pár kisebb német; hanem annál több magyar és német hirdetés, amelyek óriás auzeszékekkel kürtölték főleg az osztrák fegyverek megsemmisítő győzelmét. Pedig Komárom még állott, s szerte az országban még számos hadtest működött; s a török földre menekült honvédség is, fegyverben állott. Vecsey és Desseffy tábornokok már csak a határszélről tértek vissza Aradra a világségi fegyverletétel egyenes biztató ígéreteré, hogy a muszka hála s nagylelkűség révén nem lesz bántóadásuk. Történelmünk októberi gyásznapja följegyezte aztán, hogyan teljesült ez ígélet.

Az egész augusztusi hónap úgy folyt le, mintha egész Magyarország sira omházzá változott volna, melyben mindenki, aki csak külföldre nem menekült, mindennap, minden perczben várhatta a halálos, vagy a sonyvesztó, vagy a durva besorozási ítéletet.

Vége felé járt aztán a szeptember, a hideg ősz dere meg fagyosabbá tette a leket, míg végre Komárom kapitulációja után, az októberi véres napok egész Magyarországot jegge dermesztették.

Ami aztán következett, azt ma már tudja minden iskolás gyermek. Azóta sokat elfelejtett a magyar, vastag fátolt borított a véres multra. A szabadság, az alkotmányosság újabb fája is szépen kibajlott.

De valahányszor minden évben e jőnek az augusztusi napok: mindannyiszor, mint hazajáró lelkek kísértének. Megmutatják sebeiket az éőknék s mindenha feltámadnak az utókor emlékezetében.

szonyt. Az asszonyok azt a felét érte az ütés, a melyekben a bagót tartotta addig, mely volt tohát a jelen voltak csudalkozása. mikor a nagy csattanásra bagó helyett egy ezüst forintos esett ki az asszony szájából. A fura fangos cigányasszonyt lezárták s jó ideig él majd vizen s rabkenyeren.

* A főiskola köréből. Tájékoztató az 1894/95. tanévre. A beiratás ideje az akadémiai tanszakokon szept. 1—8. napja. A tanév szept. 10-én délelőtt 9 órákor nyitattik meg ünnepélyes istentisztelettel és rektor beszéddel. Felvételi és beiratás végett a főiskolai háznagy hivatalban kell jelentkezni, a hol a jelenzők megkapják a továbbiakra nézve az utasítást. Részletes utasítás a hirdető tablán lesz kifüggesztve. Az akadémiaiban való első felvételkor 2 frt 60 kr. beirási díj fizetendő. A tanév az akadémiai tanszakon egész évre 24 frt. A tanév felül minden joghallgató körházi és tszlogatási költ-ég címzen még 60 frt és minden hittanhallgató tszlogatási díj fejében még 10 kr járulékot fizet évenként. A hittanhallgatók közül: egész díjat egy sem fizet, fel tandíjat, vagyis 12 frtot fizet a létszám 1/6 része, negyed tandíjat, vagyis 6 frtot fizet a létszám 1/4 része. Ezen utolsó hatodrészből az újonnan jött, teljesen szegény és sem tápintezeti kedvezmény, sem ösztöndíjban nem részesülő hittanhallgatók közül 4 tandíjmentesen is felvehető. A joghallgatók közül: egész tandíjat, 24 frtot a létszám 1/6 része, fel tandíjat, vagyis 12 frtot fizet a létszám 1/3 része, negyed tandíjat, vagyis 6 frtot fizet a létszám 1/4 része. A 6 frt tandíjfizetés kedvezményében csak azok a szegény és legalább jó osztályzatú bizonyítványval bíró tanulók részesíthetők, kik sem tápintezeti díjkezdvevényben, sem ösztöndíjban nem részesülnek. — Újonnan jött, teljesen szegény és sem tápintezeti kedvezményben, sem ösztöndíjban nem részesülő s legalább jó osztályzatú bizonyítványval bíró 4 hallgató tandíjmentesen is felvehető. Az évi tandíjket részletben, a beiratkozásra kitűzött idő alatt mulatlanul befizetendő. — A járulékok az első felvétel részlettel együtt szedtetnek be. Beiratkozásra jelentkezés előtt az előző tanévi iskolai határlékos tartozások haladéktalanul lefizetők. Bentlakási díj és sz. évre 8 frt, melyből 6 frt az első, 2 frt a második felvétel kezdetén fizetendő. Ezen díj lefizetése nélkül ideiglenes lakás sem nyerhető.

* Kossuth szobra. A Debreczenben felállítandó Kossuth-szobor alapjára újabb adakoztak: Muraközy Kálmán gyűjtőívén: Muraközy Kálmán 2 korona, Szikora József 1 korona, Pasztor József 40 fillér, Tóth János 1 korona, Hajas Gusztáv 40 fillér, Csontos János 40 fillér, Nagy János 20 fillér, Tunik Maria 40 fillér, Piros Bela 1 korona, Tóth János 20 fillér, Nagy Gyula 40 fillér, Szele János 40 fillér, Schneider István 3 korona, Kiss Pista 1 korona, össze en 12 kor na és 20 fillér.

* A vásár történetéből. Régen volt olyan mozgalmas vásárnapunk, mint a tegnapi. Nem kevés munkaszünetes vásárnap, az utcákon mozgalmas élet uralkodott. A Széchenyi utcán ezer-meg ezer ember tolongott, óriási port verve fel. A vendéglőkől egész napon keresztül muszika-szó hangzott ki. Csendes volt ellenben a nagyerdő, hol már régen volt olyan kevés közönség mint tegnap délután. Este-felé meg epen őrös volt. Hanem a rendőrségnek ugyancsak néhez napja volt s van még ma is. A II-ik ker kapitányágnál megfizetett erővel folyta munka s a délelőtt folyamán mulatás-gosabbul mulatásosabb történetek játszódtak le, úgy hogy a kapitányt helyettesítő Erdély főalmázó azt sem tudta nevéss-e, vagy boszankodjék. A tegnapi történetéből persze nem hanyagozták a verekedések, gara-dalkodó részeg emberek, zsebmetszések, fura fangos csalások s sok más olyan epizód, mely nélkül nem is volna egészen hü egy országos nagy vásár képe.

* 150 frt története. F e k e t e Józsefné tegyvető asszony sirva panaszkodta ma a rendőrségnek, hogy ma d. e. a vásáron a buza piaczon, a ruha ujjá ala kötött penzet, körülbelül 152 frtot, egy melé furakodott asszony lecsavarta s ellalt vele. Ő látta a tolvajt, de az ijedségtől alig tudott szohoz jutni. A gyámtoltalan asszony mellé, kinek egész vagyon volt a pénz, a kapitány több rendőrt adott, kik most keresik az ellalt tolvajt.

* Eltűnő pénzek. A huszkracjáros ezüstpénzek és a négykracjáros rezpénzek már csak január 1-ig lesznek forgalomban. Ezentul az allampénztárak nem fogadják el fizetéseknél a husz- és négykracjárosokat.

* Menosztályozás. A helybeli mentelepnl f. hó 14-én menosztályozás fog tartatni. Ezen menosztályozásról oly figyelmeztetéssel értesítettek a gazdaközönség, hogy ez alkalommal egyesek a mentelepekből kimustrált, de még tenyészépes meneket, igen olcsó aron vehetnek. Debreczen, 1894. aug. 12. A lotényesbizottsági elnök.

* Gyászjelentés. A legmelyebb fájdalom lesújtó érzetével tudajuk forron szeretett jó anyánk, nagyanya, anyós, testvér és jó rokon néhai E n d e r l e T o l l e t t a özv. Kerekes Józsefné asszonynak f. hó 11. é n d. u. 1 órákor, életének 72-ik, özvegységének 9-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után szivbajban történt csendes elhunytá.

Kedves halottunk földi részei f. hó 13-án delelőtt 10 órákor fognak Kis-Várad-utca 2101. számú háztól a róm. kath. egyház szer-

tarlása szerint a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise f. hó 14-én d. e. 9 órákor fog az egek urának bemutatatni. A végtiszteességetelre a rokonokat, ismerősöket és jó barátokat bánatos szívrrel meghívjuk: Debreczen, 1894. augusztus hó 11. Gyermekéi: Kerekes Geza; Kerekes Eszter és ferje Csáky Alajos; Kerekes Antonia özv. Pápai Viktorné és jegyese: Kern Aurél; veje: Péter Gábor; unokák: Péter Lajos, Olga, Jolán és Mariska, Pápai Gyula, Lajos és Tibor; Csáky Viola és Palma; testvérek: Enderle Antal és családja Számos közeli és távoli rokonok nevében is. Az örök világség fenyekedjék ne! A temetést Dankó Mihály temetkezési intézete rendezi.

* A recepció küszöbén. Egy nagyváradai katolikus segédelelész megszerette egy nagyváradai zsidó iparos leányát. Levetette a reverendát, Aradra ment, ahol most a rabbinál buzgón tanulta a talmodot. A napokban pedig felmegy Bécsbe, hogy a zsidó valásra átterjen. Az érdekes esküvő Nagyváradon lesz.

* Tájétk pipa, óra, piros bugyellaris. Egy híres népszínműre való tárgyat adott egykor egy piros bugyellaris eltűnése. — B é r i András h.-bőszörényi lakos, ha ezt a darabot látta volna, valószínűleg jobban vigyázott volna a maga piros bugyellarisára s nem engedte volna, hogy Balogh József egy tájétk pipával s órájával együtt ellopja tőle. A tolvajt elfogták s a piros bugyellaris vissza került gazdájához, de se pipát, se órát nem találtak nála.

* Tanács-ülés volna ma a városiüzán, mely tanácsúlesen tárgyalatott a község-ghóid megnyitása s kezelési szervezete.

* A hegma netoválya. Lord Rosse híres angol gépészemőkről minden ismerőse tudja, hogy nagy hegma, de az a hidegvérűség, amelyet néhány nap előtt tanusított, mégis mindenkit bámulathoz tett. Seta közben gyár előtt haladt el, melynek az udvarán egy gépész dolgozott. Őda állt a gép elé s nagy figyelemmel nézte. Egyszerre a fejét rázni kezdte, elővette az óráját és hol a gép, hol az óra nézett. A művezető nem tudta, mit jelent az ideges ember különös magaviselete.

— No, mi a baj? — kérdé végre — mi nem tetszik önnek?
— Oh, — felelé Rosse — nekem minden tetszik; csak azt várom, mit a gép a levegőbe röpül!
— A lége röpül? — kiáltá megrémülve a művezető;
— ember, elment önnek az esze?
— Nem; de ha a laza csavaral még 10 perczig dolgoznak, a gép okvetlenül megindul az ég felé.
A művezető megvizsgálja a gépet, ólsápad és hirtelen megigazítja a veszedelmes csavart.
— Az ördögbe is! — kiáltá aztán — nem tudott ön előbb beszélni!

— Vell — felelé a lord, — minek szóltam volna? Hisz még egy sem láttam gépet a levegőbe röpülni!

* A kóbor cigányok, ez a veszedelmes népség, szinten nem hanyagozták a nagy vásárról. A legtöbbje persze a börtönbe került, mert ezeknek valamennyire csal, lop, zsebmetszést követ el. A kóbor cigányok ellen a rendőrség a legerélyesebb intézkedést rendelte el s a gyanus népséget igyekezett távol tartani a vásár-terekről.

* A rágalmazó. Április hó 14-én Pál Pál h.-szoboszlói lakos elment Lente Károly h.-szoboszlói többször bűnteteit zugraszhoz, s azzal egy fellebezést íratott egy ügyében, melyből kifolyólag egy évi börtönre ítéltetett, a törvényszék által. A felebbezési indokokban azt íratta be, hogy Borbély Nagy Istvánt azért nem ítélték el, mert Borbély a sertetnek 5 forintot adott. Somlyódi István vizsgálóbírónak pedig egy bírák adott volna. Ezen tetteit elismerte, csak azzal védekezett, hogy ő azon állimtasát, a sertet Szűcs Zsófiától halotta; Szűcs Zsófia szemébe mondta Pál Pálnak, hogy ő soha nem mondta neki s nem is találkozt vele. Így Pál Pált nyilvános rágalmazás vétségéért ma 6 havi fogházra és 50 frt pénzbüntetésre ítelte a törvényszék.

* Kisiklott vonat. Ma delelőtt a Hatvan-utczán a kis vasut, mely kivételesen a vásár alatt helyettesíti a lövönatot, a realiskoa mellett kisiklott a rajta ülők nagy boszúságára. — Ezen pedig nem lehet csudalkozni, mert az ott lerakott sinek nem igen vannak hozzá szokva a gőz-kocsikhoz. A kisiklott vonatot a lehető leggyorabb intézkedéssel visszavolták.

* Szür tolvaj. Somogyi István derecskei illetőségű lakás és helyenküli csavargó, ki már többször is volt bűntete és a városból kitiltva, tegnap berandult ismét Debreczenbe, hogy a vásári forgalomról meggyőződést szerezzen. De alig hogy bejött, már is meg kívánta a másét, miután megpillantott a csapó utcán levő Oláh kaszárnya előtt egy szekert, a melyen egy szür volt és a szekér mellett senki sem volt, levette onnan és illő komolysággal, mintha az övé lett volna, magára vette és csak folytatta utját, míg a rendőrség el-cípte és most aron gondolkodik a rendőrség börtönében, hogy mire is jó tulajdonképen nyáron a szür.

* Hamis tíz frtos. Egy hamis tíz frtosra tette rá a kezét a rendőrség tegnap a városban. Ez ügyben a vizsgálót folyik. Valószínűleg messze vidékről jöttek sze encset próbálni a hamis bankjeggyel.

* Zsebmetszések. Mint eső után a gomba, egy országos vásár alkalmával ugyterem nálunk számtalan zsebmetsző, kik ugyan-terem jó vásárt csinálnak maguknak s egyik másik olyat óvatos, hogy kikerül a rendőrség figyelmét. — V a r g a Mihálynének is így lották el a vásáron 8 frtját, M e g g y a s z a i

Mihályné színté így könnyebbitett meg pénzecekjétől, a rendőrségnek egymásnak adták az ajtó kilincset azok, kikől a zsebmetszők kisebb-nagyobb összeget loptak ily módon el.

* Lanya vásár. A mostani vásár nem valami kecsesglető eredményre enged kö-vetkezteni. Ez ideig, kivéve az apró árucikk vásárt — minden vásár gyenge volt. Bár mindenik allatvasárnál nagy volt a felhajítás, a kinalat, de a kereslet arányitva igen csekély.

* Kémény tűz. Tegnap esie 9—10 óra között Péter Pal vendéglős csapó-utczai vendéglőjének kéménye kigyuladt; de a közelben levő tűzoltók gyorsan elfojtották a tüzet.

* Debreczeni ingatlanok forgalma. a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságánál f. év augusztus 4—11.

Jóna Daniel veszi Bálint Samuelné Csűr kődi Julianna ondódi földet 500 frt.
Riesz Antalné Fűfőp Julianna veszi Er-
szény Jozsef esők-utczai 1449 sz. házat és ondódi földet 4200 frt.

Kovács Imrené Dán Julianna veszi Fazekas Klára özv. Cseke Lajosné ondódi földet 1225 frt.

Csáthi István és neje Gulyás Eszter veszik Tóby István majorsági földet 4000 forintért.

Özr. Rikás Mihályné és társai veszik Karolyi Lidia és társai homok uti 1994 sz. házat 1000 frt.

Jóh János és Jóh Sándor veszik Jóna Klára Balogh Sándorné földjét 600 frt.

Trak János és neje Szabó Zsuzsánna veszik özv. Mészáros Istvánné Nagy Erzsébet hatvan-utczai szőlőjét 800 frt.

Tóth István és neje Kis Zsuzsánna, veszik Vedres István és neje Szabó Zsuzsánna csapó-kerti szőlőjét 626 frt.

Torday Gábor veszi Tolvaj Julianna ügyis mint gyám tégas-kerti szőlőjét 475 frt.

Rácz Károly veszi a debreczeni izraelita szent egyet kés-s utca 3523 sz. házat 2760 frtért.

Időjárás. A maximum, mely az irtószági par vidéken megjelent, jelentékenyen megerősödött. A minimum a Botni-öböl tájékán van.

Az idő délkeleti Európa kivételével többnyire borús és többé-kevésbé esős. A hőmérséklet eszaknyugatról sülyedt.

Hazaunkban egyes tájakon zivataros esők voltak. Zombolyan jéggel és Szarmárt erős viharral. Az idő nyugaton és eszakkeleten telhős, egybűtt többnyire derült, a hőmérséklet pedig eszakkénben van.

Élénk eszaknyugati szelekkel hűvösebb es esős idő várható.

Irodalom és művészet.

* A Vasárnapi Ujság. augusztus 12-iki száma 24 képpel s a következő tartalommal jelen meg: »Bolgár kormány-változás. Strausz Adolfról (Stambulov, Stoilov miniszterelnök, Radoszlavov, Nacsevics és Petrov miniszterek arczképével). — »A Gerjenes kincse. Eibeszeles. Irtá Györkönyi Károly. — »A kínai japáni háború. (A japáni császár és császárné, Li-hung-Csang kínai király arczképével, képekkel a kínai és japáni hadseregről). — »A vegytan. mint az emberiség jöltevéje. — Koltémények: »Késő bánat. Gyulai Pálról. — »Apró versek. Patyi Istvánról. — »1849. augusztus 11-ike után. Történelmi emlékek. Régi honvédtől. — »Templomszentelés a pusztán. Dery Gyuláról. (Képekkel: 1. A török-szentmiklósi leánynevelő-intézet 2. A folyás-pusztai róm. kath. templom. Dörre Tivadar rajza). — »A dán trónörökös ezostlakadalma. (A dán trónörökös-par arczképével). — »Velocipéd. — »Az utód angolok M a g y a r o r s z á g r ó l. Dr. Szadeckzy Gyuláról. (Képekkel.) »Szeremi vallomas a sövényen. (Vastagh György festményével.) »Automata korcsmak. »Parisi divatvel. (Divatképekkel.) — »Irodalom és művészet. — »Közintézetek és egyletek. Sakkjáték, Képalany, Egyveleg, stb. rendez rovatok.

Különfélék.

Szent Ilona szigete fürdőhely.

Szent Ilona szigete. — ahol a nagy Napoleon számbuzetésben meghalt, klimatikus fürdőhely lesz. A Suez-csatorna megnyitása óta az odavaló lakosok a hajóforgalom eszökkenése folytán nagy ny-moruságba jutottak. A sziget azonban fekvésénél és egyéb viszonyainál fogva kiválóan alkalmas klimatikus fürdőhelynek és egy részvénytársaság már gondoskodott azokról a berendezésekről, amelyek a közönség kényelmét hivatják szolgálni.

Szerkesztői üzenet.

K H L urnak, Kisújszállás. A »Barati emlékekíratat már nem származtathatjuk vissza, mert lapunk f. szerkesztője elküldte azt vidéken időző neje-
nek, hogy emlékül tegye el. Nem az a fő, hogy ezen emléksorok milyen papírra vannak irtva, hanem az, hogy milyen szívből fakadtak. Fogadják értük ismételve köszönetünket! Az üdvözöl leveleket átadtuk V. A-nak.

Közgazdaság.

A sertéskereskedelmi csaruk jelentése.

augusztus 10.

a) Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (párunkint — 400 kg-on felüli súlyban) 40—41 $\frac{1}{2}$. — 2. Öreg közép (párunkint 300—400 kg. súlyban) 40—41 $\frac{1}{2}$. — 3. Fiatall nehéz (párunkint 326

